

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Nr. 5112/1334/III-5/2017

2017

Către,

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

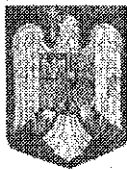
În temeiul art. 471 din Codul de procedură penală, vă sesizăm cu

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

vizând stabilirea calității procesuale a entității denumite Fondul de garantare a asiguraților în cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de autovehicule asigurate la o societate de asigurare aflată în faliment; limitele răspunderii în procesul penal.

Examenul jurisprudenței existente în materie evidențiază două orientări, relevând caracterul neunitar al acesteia :

I. Într-o orientare, instanțele au apreciat că Fondul de garantare a asiguraților nu are calitate procesuală pasivă în procesul penal, din coroborarea art. 2 alin. (3), art. 11 și următoarele din Legea nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților rezultând fără dubiu calitatea de garant a acestuia și nu aceea de succesor universal în raport cu asiguratorii aflați în procedura falimentului, acesta garantând

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

plata de indemnizații / despăgubiri rezultate din contractele de asigurare facultative și obligatorii, încheiate, în condițiile legii, în cazul falimentului unui asigurător cu respectarea plafonului de garantare prevăzut de Legea nr. 213/2015 și în limitele resurselor financiare disponibile la momentul plății.

În cadrul acestei orientări au fost identificate două opinii jurisprudențiale :

a). în sensul constatării lipsei calității de parte responsabilă civilmente, respectiv înlăturării obligării Fondului de la plata despăgubirilor civile (Anexele nr. 1 – 28).

b). în sensul respingerii ca inadmisibilă a cererii de introducere în cauză a Fondului de garantare a asiguraților (Anexele nr. 29 și 30).

Astfel, s-a argumentat că prin declanșarea procedurii falimentului societății de asigurare, atât timp cât ea există în continuare ca subiect de drept, nu este înlăturată răspunderea acesteia pentru faptele sale. Lichidatorul judiciar asigură doar administrarea societății, iar Fondul de garantare a asiguraților este o instituție implicată exclusiv în procedura de punere în executare a titlurilor executorii împotriva societăților de asigurare care se află în faliment, nu și în procedura de angajare a răspunderii societății de asigurare (art. 11 și următoarele din Legea nr. 213/2015).

II. Într-o altă abordare, instanțele au apreciat că Fondul de garantare a asiguraților participă în procesul penal, diferind opiniile cu privire la calitatea procesuală a acestuia, natura și întinderea răspunderii penale pe care o implică.

În cadrul acestei orientări, au fost identificate hotărâri în sensul :

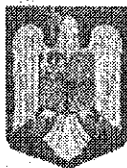
a) Fondul de garantare a asiguraților a fost introdus în cauză în calitate de parte responsabilă civilmente, însă prin hotărâre s-a reținut doar calitatea de garant a acestuia conform dispozițiilor Legii nr. 213/2015 (Anexele 31 – 32).

b). obligării societății de asigurare (în faliment) în solidar/alături cu Fondul de garantare a asiguraților la plata despăgubirilor civile (Anexele nr. 33 - 36).

Instanțele au apreciat că Fondul de garantare a asiguraților răspunde în limitele prevăzute de Legea nr. 213/2015 în solidar cu societatea de asigurare aflată în faliment.

c). obligării numai a Fondului de garantare a asiguraților la plata despăgubirilor civile (Anexele nr. 37 – 38).

Susținătorii acestui punct de vedere au considerat că dacă s-a stabilit printr-o hotărâre judecătorească vinovăția persoanei responsabile de

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

producerea accidentului, în vederea reparării în întregime a prejudiciului suferit trebuie obligat direct Fondul de garantare a asiguraților.

Apreciez că soluția legală în această materie este ilustrată de prima orientare jurisprudențială menționată la pct. I lit. a).

§1. Potrivit art. 19 alin. (1) din Codul de procedură penală, acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspundere civilă delictuală a persoanelor responsabile, potrivit legii civile, pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale.

În sensul art. 32 și art. 86 din același cod, este parte responsabilă civilmente și subiect procesual în procesul penal, persoana care, potrivit legii civile, are **obligatia legală sau convențională** de a repara în **întregime sau în parte**, singură sau în solidar, prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în proces.

Această dispoziție consacră expres răspunderea civilă a părții responsabile civilmente care poate acoperi singură prejudiciul creat de inculpatul vinovat de săvârșirea faptei.

Pe baza acestor dispoziții legale și a prevederilor art. 25 alin. (1) din Codul de procedură penală, se observă că, în procesul penal, tragerea la răspundere civilă vizează prejudiciul cauzat prin săvârșirea infracțiunii, iar repararea acestui prejudiciu se face conform legii civile, instanța pronunțându-se, prin aceeași hotărâre, atât asupra acțiunii penale, cât și asupra acțiunii civile.

§2. În jurisprudența anterioară de unificare a instanței supreme¹ s-a reținut că partea responsabilă civilmente este parte în procesul penal și răspunde în acest cadru numai pe latură civilă pentru prejudiciul cauzat prin infracțiuni de către inculpat, în condițiile legii civile, respectiv în baza unei obligații legale sau convenționale.

¹ Decizia nr. 1 din 15 februarie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 258 din 6 aprilie 2015.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

§3. În aceeași jurisprudență s-a statuat că, în cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, societatea de asigurare are calitate de parte responsabilă civilmente și are obligația de a repara singură prejudiciul cauzat prin infracțiune, în limitele stabilite în contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă².

În procesul penal, poziția societății de asigurare se întemeiază pe relația contractuală dintre aceasta și persoana vinovată de producerea accidentului care, în cazul producerii riscului asigurat, dă naștere unor drepturi în beneficiul unor terțe persoane, respectiv persoanele prejudiciate prin fapta celui asigurat.

Răspunderea asigurătorului față de persoana prejudiciată, în materia asigurării de răspundere civilă auto este o răspundere contractuală, asumată prin contractul de asigurare, directă, asigurătorul răspunzând pentru fapta sa de a-și asuma conduita asiguratului.

Din coroborarea dispozițiilor art. 49 alin. (1) și art. 50 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România rezultă că asigurătorul este obligat, în temeiul contractului de asigurare încheiat cu inculpatul, în mod neechivoc, să plătească o despăgubire pentru prejudiciul pentru care asiguratul răspunde în baza legii față de terțe persoane pagubite.

§4. În vederea protejării creditorilor de asigurări de consecințele insolvenței asigurătorilor și pentru plata despăgubirilor/indemnizațiilor rezultate din contractele de asigurare facultative și obligatorii încheiate în condițiile legii, în cazul insolvenței unui asigurător³, a fost înființat Fondul de garantare a asiguraților, persoană juridică de drept public, având organizare și statut propriu, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților⁴.

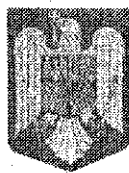
Anterior, Fondul de garantare era reglementat de art. 60 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, text abrogat expres prin art. 41 lit. a) din Legea nr. 213/2015.

În prezent, art. 2 alin. (1) și (3) din Legea nr. 213/2015 prevede că Fondul de garantare a asiguraților, ca schemă de garantare în domeniul

² Idem.

³ Expunerea de motive a Legii nr. 213/2015 - http://www.cdep.ro/proiecte/2015_400/90_4/cm_622.pdf;

⁴ Publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 550 din 24 iulie 2015.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

asigurărilor, are ca scop protejarea creditorilor de asigurări de consecințele insolvenței unui asigurător și garantează plata de indemnizații/despăgubiri rezultate din contractele de asigurare facultative și obligatorii, încheiate în condițiile legii, în cazul falimentului unui asigurător, cu respectarea plafonului de garantare prevăzut de această lege și în limita resurselor financiare disponibile în momentul plății, așa cum sunt definite la art. 5.

Rolul Fondului de garantare pe piața asigurărilor este acela de a crea un impact pozitiv asupra întăririi încrederii „consumatorului” de asigurări și acela de a asigura o bună funcționare a pieței asigurărilor în general. În aceste condiții, protecția oferită de o *schemă de garantare*, a fost apreciată de legiuitor ca fiind mult mai flexibilă și mai rapidă decât cea oferită în cadrul procedurii de faliment, asiguratul putând obține mai repede și mai sigur despăgubirea⁵.

Din această perspectivă, întocmai Fondului de protecție a victimelor străzii, Fondul de garantare a asiguraților, este, după cum rezultă din chiar denumirea sa, un garant al despăgubirii.

Însă, spre deosebire de cadrul normativ incident în cazul Fondului de protecție a victimelor străzii asupra căruia instanța supremă s-a pronunțat deja⁶, cadrul normativ și regulile pentru plata despăgubirilor de către Fondul de garantare sunt fixate, astfel cum vom observa în continuare, prin norme speciale, derogatorii circumscrise falimentului asigurătorului și protecției legale a creditorilor de asigurări în cadrul acestei proceduri.

§5. Societățile de asigurări sunt supuse unui proces continuu de control și supraveghere prin care se urmărește crearea și menținerea unei situații financiare solide a profesioniștilor în domeniu, scop în care a fost adoptată Legea nr. 503/2004 privind redresarea financiară, falimentul, dizolvarea și lichidarea voluntară în activitatea de asigurări⁷.

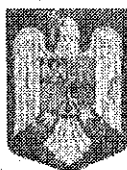
Ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență⁸, prevederile referitoare la falimentul societăților de asigurare au fost preluate în integralitate în Titlul II, Capitolul

⁵ Expunerea de motive a Legii nr. 213/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților, precit.

⁶ Decizia nr. 3 din 15 mai 2010, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiile Unite, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 866 din 23.12.2010.

⁷ Publicată în Monitorul Oficial nr. 1193 din 14.12.2004.

⁸ Publicată în Monitorul Oficial nr. 466 din 25.06.2014.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

IV din acest act normativ⁹, Legea nr. 503/2004 restrângându-și obiectul de reglementare doar la procedura de redresare financiară a societăților de asigurare prevăzută de art. 4 – 27.

La rândul ei, o parte din această procedură, și anume cea referitoare la condițiile de efectuare a plăților din disponibilitățile Fondului de garantare a asiguraților, a fost preluată în dispozițiile art. 11 – 18 din Legea nr. 213/2015¹⁰.

În concepția art. 3 lit. b) din Legea nr. 503/2004, procedura de redresare financiară reprezintă totalitatea modalităților și măsurilor cu caracter administrativ dispuse de Autoritatea de Supraveghere Financiară, ca autoritate competentă, destinate să mențină sau să restabilească situația financiară a unei societăți de asigurare.

Procedura redresării financiare are, așadar, un caracter administrativ, și nu unul judiciar¹¹ ca în cazul reorganizării judiciare reglementată de Codul insolvenței.

Redresarea financiară intervine atunci când asiguratorul se află într-o situație financiară precară, care pune în pericol drepturile creditorilor de asigurări, criteriile de apreciere fiind prevăzute de art. 7 din Legea nr. 503/2004¹².

Procedura redresării financiare are un pronunțat caracter de salvagardare a societății de asigurare, pentru că, prin măsurile ce se dispun în cadrul acesteia, se urmărește restabilirea situației financiare și evitarea ajungerii în starea de faliment, așa cum prevăd dispozițiile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 503/2004.

⁹ Art. 344 lit. d) din Legea nr. 85/2014 a abrogat, printre altele, secțiunile 1 – 3 ale Capitolului III din Legea nr. 503/2004, privind procedura falimentului societăților de asigurare/reasigurare.

¹⁰ Prin art. 41 lit. c) din Legea nr. 213/2015 au fost abrogate dispozițiile art. 23 alin. (4) și art. 24 – 27 din Legea nr. 503/2004 care reglementau în aceeași materie.

¹¹ St. D. Cărpănuș, M. A. Hotca, V. Nemeș, „*Codul insolvenței comentat*”, Editura Universul Juridic, București, 2014, p. 545;

¹² Art. 7 din Legea nr. 503/2004:

O societate de asigurare/reasigurare intră în procedura de redresare financiară reglementată de prezenta lege atunci când există cel puțin una din următoarele situații:

a) se constată nerespectarea, în orice mod, a prevederilor art. 6 alin. (2), precum și a oricăror altor prevederi legale referitoare la activitatea de asigurare/reasigurare, punându-se în pericol onorarea obligațiilor asumate față de creditorii de asigurări;

b) valoarea marjei de solvabilitate disponibile scade sub valoarea marjei de solvabilitate minime determinate în conformitate cu reglementările în vigoare;

c) valoarea marjei de solvabilitate disponibile scade sub limita minimă prevăzută de reglementările legale în vigoare pentru fondul de siguranță.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

De asemenea, potrivit art. 2 alin. (2) din aceeași lege, măsurile aplicate în cadrul procedurii de redresare financiară urmăresc protejarea intereselor legitime și a drepturilor creditorilor de asigurări.

Aceștia sunt definiți în art. 3 lit. h) ca fiind persoanele asigurate, deținătorii de polițe de asigurare, beneficiari ai contractelor de asigurare, precum și orice alte terțe persoane prejudiciate prin nerespectarea condițiilor de asigurare ale contractelor ale căror creanțe nu au fost plătite de societatea de asigurare.

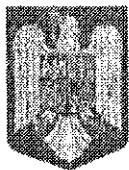
Conform art. 8 alin. (1) din Legea nr. 503/2004, măsurile de redresare financiară a societăților de asigurare pot fi aduse la îndeplinire pe bază de plan de redresare financiară sau prin administrare specială.

Între măsurile care pot fi dispuse de Autoritatea de Supraveghere Financiară în procedura de redresare financiară se regăsesc, conform art. 8 alin. (3) lit. h), verificarea, inventarierea și instrumentarea, după caz, a dosarelor de daună, înregistrate în evidențele societății de asigurare/reasigurare, în vederea evaluării daunelor reale și a stabilirii obligațiilor de plată față de creditorii de asigurări. Această activitate se va face în regim de urgență, fără a se putea depăși un termen de 30 zile de la data primirii deciziei de declanșare a procedurii de redresare financiară.

În perioada de redresare, conform prevederilor legale incidente în materia reglementării activității Fondului de garantare a asiguraților, acesta nu susține acoperirea creanțelor asiguraților; doar atunci când societățile de asigurare trec în următoarea fază procedurală, respectiv la faliment, Fondul va susține acoperirea creanțelor asiguraților în totalitate, acesta urmând să se îndestuleze pentru sumele plătite, în ordinea de preferință prevăzută de Codul insolvenței¹³.

Potrivit art. 20 lit. b) și art. 21 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea nr. 503/2004, în cazul în care măsurile dispuse de Autoritatea de Supraveghere Financiară nu au fost îndeplinite în mod corespunzător sau aplicarea acestora nu a făcut posibilă restabilirea situației patrimoniale a societății, Autoritatea este obligată să retragă autorizația de funcționare a asigurătorului și, dacă se constată insolvabilitatea acestuia, trebuie să solicite, de îndată, deschiderea procedurii falimentului.

¹³ R. Bufan. (coord.) – „Tratat practic de insolvență”, Editura Hamangiu, București, 2014, p. 890;

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Potrivit art. 22 din Legea nr. 503/2004, în acest caz, la data publicării deciziei privind închiderea procedurii de redresare financiară și constatarea stării de insolvabilitate a societății de asigurare/reasigurare se naște dreptul creditorilor de asigurări de a solicita plata sumelor cuvenite de la Fondul de garantare. Prin urmare, creditorii de asigurări nu trebuie să aștepte deschiderea procedurii falimentului de către tribunal pentru a-și satisface creanțele¹⁴.

§6. Plata creanțelor creditorilor de asigurări se face după reguli speciale prevăzute de art. 23 din Legea nr. 503/2004 și art. 11 – 18 din Legea nr. 213/2015¹⁵.

¹⁴ R. Bušan, op. cit., p. 895.

¹⁵ Art. 23 din Legea nr. 503/2004:

„(1) În termen de 30 de zile de la data publicării deciziei de închidere a procedurii de redresare financiară, societatea de asigurare/reasigurare pentru care au fost constatate de către Autoritatea de Supraveghere Financiară indiciile existenței stării de insolvență este obligată să predea Fondului de garantare evidența contractelor de asigurare în vigoare la data închiderii procedurii de redresare financiară, evidența completă a dosarelor de daună, precum și evidențele tehnico-operative și contabile aferente acestor contracte și dosare, în vederea publicării listei potențialilor creditori de asigurări, beneficiari ai sumelor cuvenite de la Fondul de garantare. Răspunderea pentru neîndeplinirea sau pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligației revine membrilor consiliului de administrație/consiliului de supraveghere și conducerii executive a societății de asigurare/reasigurare.

(2) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), Fondul de garantare desemnează o comisie specială, formată din proprii specialiști, cu următoarea componență:

- a) 2 membri din partea conducerii, dintre care unul are calitatea de președinte al comisiei;
- b) conducătorul departamentului financiar sau înlocuitorul legal al acestuia, după caz;
- c) 2 reprezentanți ai direcției tehnice, cu experiență în materie de lichidare de daune;
- d) 2 reprezentanți ai direcției generale juridice, cu experiență de cel puțin 3 ani în domeniul juridic.

(3) După expirarea termenului prevăzut la alin. (1), Fondul de garantare ia toate măsurile necesare pentru publicarea listei creditorilor de asigurări ale căror creanțe au rezultat din evidențele transmise de societatea de asigurare/reasigurare, potrivit alin. (1)”.
Procedura și condițiile de efectuare a plăților din disponibilitățile Fondului, prevăzute de Cap. III art. 11 – 18 din Legea nr. 213/2015:

Art. 11

„Fondul asigură efectuarea plății indemnizațiilor/despăgubirilor din disponibilitățile sale, către creditorii de asigurări, potrivit condițiilor și plafonului de garantare stabilite de prezenta lege”.

Art. 12

„(1) Orice persoană care invocă vreun drept de creanță împotriva asigurătorului ca urmare a producerii unor riscuri acoperite printr-o poliță de asigurare valabilă, între data închiderii procedurii de redresare financiară și cea a denunțării contractelor de asigurare, dar nu mai târziu de 90 de zile de la data pronunțării hotărârii de deschidere a procedurii falimentului, poate solicita deschiderea dosarului de daună printr-o cerere adresată Fondului.

(2) În vederea protejării drepturilor creditorilor de asigurări, Fondul va lua măsurile necesare cu privire la deschiderea dosarelor de daună, constatarea tehnică a avariilor, instrumentarea dosarelor de daună și avizarea dosarelor de daună din punct de vedere tehnic. Instrumentarea dosarelor de daună se va face cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare la data producerii evenimentului asigurat și a condițiilor de asigurare generale și specifice prevăzute în contractele de asigurare.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

(3) Pentru ducerea la îndeplinire a atribuțiilor cu privire la activitatea de instrumentare a dosarelor de daună, Fondul, pe baza unor proceduri transparente de selecție aprobate prin decizia Autorității de Supraveghere Financiară, poate încheia convenții cu societăți care au ca obiect de activitate servicii de regularizare a cererilor de despăgubire sau poate nominaliza un asigurător în vederea constatării, evaluării și lichidării daunelor. Sumele achitate din disponibilitățile Fondului prestatorilor de servicii pentru instrumentarea și lichidarea dosarelor de daună constituie creanțe de asigurări, dispozițiile art. 267 alin. (2) din Legea nr. 85/2014 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(4) Sumele stabilite conform alin. (3) și acceptate la plată de comisia specială, constituită conform art. 23 alin. (2) din Legea nr. 503/2004, republicată, cu modificările ulterioare, se plătesc din disponibilitățile Fondului, în condițiile și cu respectarea prevederilor prezentei legi și ale reglementărilor emise de Autoritatea de Supraveghere Financiară și/sau de către Fond în aplicarea acestuia”.

Art. 13

„(1) De la data rămănerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului pronunțată împotriva unui asigurător, conform prevederilor art. 266 din Legea nr. 85/2014, Fondul este în drept să efectueze plăți din disponibilitățile sale, în vederea achitării sumelor cuvenite creditorilor de asigurări, cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Fondul va publica pe site-ul propriu informații referitoare la demersurile necesare pentru obținerea de la Fond a despăgubirilor/indemnizațiilor.

(3) În vederea efectuării plății sumelor cuvenite creditorilor de asigurări, Fondul procedează la verificarea dosarelor de daună și a creanțelor de asigurări înregistrate în evidențele sale, ținând seama de normele aplicabile în materie și de condițiile de asigurare generale și specifice prevăzute în contractele de asigurare încheiate cu asigurătorul față de care s-a stabilit starea de insolvență.

(4) Aprobarea sau, după caz, respingerea sumelor pretinse de penenți este de competența comisiei speciale, constituite conform art. 23 alin. (2) din Legea nr. 503/2004, republicată, cu modificările ulterioare.

(5) În caz de respingere a sumelor pretinse se va emite o decizie de respingere. Împotriva deciziei se poate formula contestație, în condițiile prevăzute la art. 19 din Legea nr. 503/2004, republicată, cu modificările ulterioare.

(6) Dreptul la acțiune contra Fondului pentru plata indemnizațiilor/despăgubirilor se prescrie în termen de 5 ani calculați de la data nașterii dreptului, dar nu înainte de rămănerea definitivă a hotărârii de deschidere a procedurii de faliment”.

Art. 14

„(1) În vederea încasării indemnizațiilor/despăgubirilor, orice persoană care pretinde un drept de creanță de asigurări împotriva asigurătorului în faliment poate formula o cerere motivată în acest sens, adresată Fondului în termen de 90 de zile de la data rămănerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului sau de la data nașterii dreptului de creanță, atunci când acesta s-a născut ulterior. Cererea-tip de plată va fi prevăzută în reglementările emise în aplicarea prezentei legi.

(2) Cererea-tip de plată prevăzută la alin. (1) se formulează în scris de către potențialul creditor și se depune direct la sediul Fondului sau prin poștă, cu scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, prin poșta electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia. Odată cu cererea-tip de plată, persoana respectivă anexează înscrisurile justificative, în copie legalizată, din care să rezulte cu exactitate cuantumul sumelor solicitate.

(3) În cazul imposibilității de prezentare a înscrisurilor justificative în copie legalizată, creditorul de asigurări poate prezenta fie copii ale acestora, fie o declarație pe propria răspundere, în sensul susținerii acestor documente justificative. În cerere se va preciza motivul imposibilității depunerii lor în copie legalizată. Aceste documente vor fi verificate cu evidențele preluate de Fond de la asigurătorul aflat în faliment.

(4) În cerere se vor menționa, în principal, următoarele elemente: natura creanței, momentul nașterii sale și cuantumul sumei pretinse, dacă există vreun privilegiu ori o garanție reală în ceea ce privește creanța, precum și care sunt bunurile acoperite de asigurare.

(5) Cererea, precum și actele și informațiile solicitate potrivit alin. (2) - (4) se depun în limba română; în cazul în care sunt redactate într-o limbă de circulație internațională, acestea se depun însoțite de traducerea autorizată conform legii”.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

De asemenea, societatea de asigurare/reasigurare este obligată să ceară deschiderea procedurii falimentului, potrivit art. 246 din Legea nr. 85/2014, atunci când se află în stare de insolvență, în cel mult 20 de zile de la apariția stării de insolvență¹⁶, iar potrivit art. 247, creditorii societății, alții decât creditorii de asigurări ale căror sume pretinse se plătesc din disponibilitățile Fondului de garantare, pot cere deschiderea procedurii falimentului împotriva societății debitoare, dacă dețin o creanță care îndeplinește condițiile prevăzute de art. 5 pct. 20 și 72 din lege, respectiv dacă au o creanță certă, lichidă și

Art. 15

„(1) Pe măsura înregistrării și analizării cererilor de plată ale creditorilor de asigurări, împreună cu documentele anexate, se întocmește lista creditorilor de asigurări ale căror creanțe certe, lichide și exigibile urmează să fie plătite din disponibilitățile Fondului. Lista se înaintează comisiei speciale, cu propunerea de aprobare la plată a creanțelor de asigurare solicitate. După aprobarea acestor liste de către comisia specială, se efectuează plățile indemnizațiilor/despăgubirilor către creditorii de asigurări.

(2) Plata de către Fond a creanțelor de asigurări stabilite ca fiind certe, lichide și exigibile se face în limita unui plafon de garantare de 450.000 lei pe un creditor de asigurare al asigurătorului aflat în faliment.

(3) Plata se face în moneda națională - leu, iar în cazul creanțelor în valută, comisioanele bancare sunt suportate de creditorul de asigurări.

(4) Indemnizațiile/Despăgubirile cuvenite creditorilor de asigurări se plătesc de către Fond prin poștă și/sau prin instituții de credit autorizate de Banca Națională a României, în vederea efectuării plății sumelor cuvenite creditorilor de asigurări. Fondul poate să încheie convenții/contracte de prestări de servicii cu oricare dintre aceste entități”.

Art. 16

„În toate cazurile în care consideră că este necesar, comisia specială poate solicita petenților completarea documentației și/sau precizarea ori furnizarea de informații suplimentare cu privire la cererea de plată a acestora. Informațiile solicitate se transmit comisiei, sub sancțiunea respingerii cererii, în termen de cel mult 10 zile de la data primirii solicitării acesteia”.

Art. 17

„Creditorul de asigurări poate urma separat și procedura de faliment a asigurătorului prevăzută de Legea nr. 85/2014, în vederea recuperării creanței sale din activele asigurătorului aflat în faliment, inclusiv pentru suma cuvenită care depășește plafonul de garantare prevăzut la art. 15 alin. (2)”.

Art. 18

(1) Fondul se subrogă în toate drepturile creditorilor de asigurări la concurența sumelor pe care le-a plătit din disponibilitățile sale.

(2) Prin derogare de la dispozițiile art. 100 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 85/2014, Fondul poate înregistra la masa credală, în tot cursul procedurii de faliment, în vederea recuperării lor, orice sume, dobânzi și/sau cheltuieli pe care acesta le-a achitat din resursele sale.

(3) În condițiile alin. (1) și (2), Fondul este îndreptățit să înregistreze și să recupereze, în cadrul procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare debitoare, toate sumele achitate creditorilor, pe măsura plăților efectuate, ca urmare a procedurii riscurilor asigurate după momentul deschiderii procedurii falimentului”.

¹⁶ Potrivit art. 246 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, societatea de asigurare/reasigurare debitoare aflată în stare de insolvență, astfel cum este definită la art. 5 pct. 31 lit. a) este obligată să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supusă procedurii falimentului. Cererea se depune în termen de 20 de zile de la data apariției stării de insolvență.

În sensul art. 5 pct. 31 lit. a) din aceeași lege, insolvența societății de asigurare/reasigurare este aceea stare a societății caracterizată prin incapacitatea vădită de plată a datoriilor exigibile cu disponibilitățile bănești.

În acest caz, alin. (2) al art. 246 din Legea nr. 85/2014 prevede că, înainte de înregistrarea la tribunal, cererea societății de asigurare/reasigurare se înaintează Autorității de Supraveghere Financiară odată cu actele și documentele doveditoare, în vederea analizării acesteia și a formulării întâmpinării prevăzute la art. 248 alin. (1).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET¹ PROCUROR GENERAL

exigibilă de mai mult de 60 de zile care îndeplinește și condiția valorii-prag.

Pe baza dispozițiilor art. 247 din Legea nr. 85/2014 și a definiției creditorilor de asigurări din art. 3 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 503/2004, în doctrină¹⁷ s-a arătat că legiuitorul a atribuit legitimarea procesuală activă pentru formularea cererii de faliment doar creditorilor societăților de asigurare/reasigurare, nu și creditorilor de asigurări și că în antiteză cu această din urmă categorie, au calitatea de creditori ai societății de asigurare, toți creditorii ai căror creanțe nu izvorăsc din raporturi de asigurare. Nu înseamnă că, dacă creditorii de asigurări nu pot formula cererea de faliment, creanțele acestora rămân neplătite. Dimpotrivă, această categorie de creditori este satisfăcută cu prioritate din Fondul de garantare¹⁸.

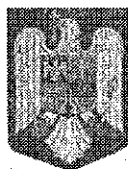
§7. Conform art. 262 din Legea nr. 85/2014, principalele efecte ale deschiderii procedurii falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare debitoare sunt publicitatea acestei măsuri, retragerea autorizației de funcționare, dacă această măsură nu a fost dispusă anterior de Autoritatea de Supraveghere Financiară, interdicția înstrăinării acțiunilor de către acționarii semnificativi, ridicarea dreptului de administrare, distribuirea sumelor din Fondul de garantare, suspendarea acțiunilor judiciare/extrajudiciare și a procedurilor de executare silită.

Cu privire la acest din urmă efect, este de remarcat că dispozițiile art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 care arată că, hotărârea de deschidere a procedurii falimentului are ca efect **suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva debitoarei**, constituie o reglementare specială, derogatorie de la dispozițiile de principiu înscrise în art. 75 alin. (2) lit. a) din aceeași lege, conform cărora, acțiunile civile din procesele penale îndreptate împotriva debitorului nu sunt supuse suspendării de drept.

Deși legea folosește sintagma „suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare și extrajudiciare și a măsurilor de executare silită”, în realitate, toate aceste acțiuni vor înceta pentru că, prin forța împrejurărilor, suspendarea presupune reluarea la un moment dat a acestor acțiuni, situație imposibilă în cazul falimentului societăților de asigurare, știut fiind faptul că

¹⁷ St. D. Cărpănu, M. A. Hotca, V. Nemeș, op. cit, p.614.

¹⁸ Idem.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

societatea debitoare nu mai poate reveni la existența normală de dinaintea falimentului¹⁹.

Așadar, deschiderea procedurii falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare împotriva debitoare, inclusiv a acțiunii civile din procesul penal, îndreptată împotriva acesteia, ca parte responsabilă civilmente²⁰.

§8. Potrivit art. 266 alin. (1) din Legea nr. 85/2014, la data publicării deciziei prin care Autoritatea Financiară constată existența indiciilor stării de insolvență a societății de asigurare/reasigurare și imposibilitatea redresării, se naște dreptul creditorilor de asigurări de a solicita plata sumelor cuvenite de la Fondul de garantare.

Alin. (2) al aceluiași articol arată că, de la data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului, Fondul de garantare este în drept să efectueze plăți din disponibilitățile acestuia, în vederea achitării sumelor cuvenite creditorilor de asigurări, potrivit legii.

Conform art. 262 alin. (5) din Legea nr. 85/2014, creanțele de asigurări, constatate prin titluri executorii obținute ulterior deschiderii procedurii se înregistrează la tribunal la dosarul de insolvență. Termenul în care trebuie înregistrată cererea este de 10 zile de la data obținerii titlului. După cenzurarea titlului de creanță, lichidatorul judiciar le înscrie în tabel împreună cu rangul de preferință. În toate cazurile, cererea de înregistrare a acestor creanțe nu poate fi dispusă mai târziu de data întocmirii tabelului definitiv consolidat al creanțelor.

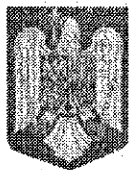
Pe baza acestor dispoziții, dar și a prevederilor art. 17 din Legea nr. 213/2015, se poate observa că un creditor de asigurări având o creanță certă,

¹⁹ Idem, p. 638;

²⁰ De altfel, și în jurisprudența instanței supreme s-a reținut, din interpretarea art. 75 alin. (1) și art. 262 alin. (4) din Legea nr. 85/2014, că legiuitorul a înțeles să reglementeze distinct situația societăților de asigurare/reasigurare, în sensul prevederii unei norme imperative, potrivit căreia, hotărârea de deschidere a procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare are ca efect suspendarea de drept a tuturor acțiunilor judiciare sau extrajudiciare și a măsurilor de executare silită îndreptate împotriva societății de asigurare/reasigurare debitoare.

În ce privește aceste societăți, dispozițiile art. 75 din Legea nr. 85/2014 au valoare de normă generală în raport cu prevederile art. 262 din același act normativ care cuprind reglementări exclusiv cu privire la aceste societăți.

Rezultă că norma din art. 75 este incidentă numai în cazul în care nu există o normă specială, derogatorie de la dreptul comun. În cazul societăților de asigurare/reasigurare nu este reglementată o normă care să vizeze excepții de la măsura suspendării, așa cum este cea de la art. 75 alin. (2), aplicabilă celorlalte societăți (Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția I Civilă, decizia nr. 1447 din 30 iunie 2016, www.legalis.ro).

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

lichidă și exigibilă se poate adresa direct Fondului de garantare sau poate urma separat, procedura de faliment prevăzută de Legea nr. 85/2014 în vederea recuperării creanței sale din activele asigurătorului aflat în faliment, inclusiv pentru suma cuvenită care depășește plafonul de garantare prevăzut de art. 15 alin. (2) din această lege.

În acest scop, potrivit art. 26 din Norma nr. 16/2015 privind Fondul de garantare a asiguraților, adoptată de Autoritatea de Supraveghere Financiară²¹, creditorul de asigurări se poate înscrie la masa credală a asigurătorului în faliment, în vederea recuperării creanței sale din activele asigurătorului aflat în faliment, inclusiv pentru suma cuvenită care depășește plafonul de garantare prevăzut de lege.

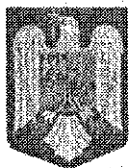
Rezultă că, după rămânerea definitivă a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului unei societăți de asigurare/reasigurare, în vederea plății creanțelor care nu depășesc plafonul de garantare, creditorii de asigurări, în funcție de propria opțiune, fie pot solicita plata de la Fondul de garantare, fie pot solicita înscrierea la masa credală, în procedura falimentului.

De asemenea, potrivit art. 29 din Norma nr. 16/2015, titlul executoriu care constată creanțe de asigurări nevalorificat în cadrul procedurii de faliment sau în cadrul altor proceduri de executare silită prevăzute de lege se transmite Fondului, în vederea verificării lui și, după caz, a valorificării acestuia, prin plata sumelor cuvenite de la Fond, în condițiile prezentei norme și ale prevederilor legale incidente.

Ipoteza prevăzută în dispozițiile de norme poate viza, de pildă, situația titlurilor executorii care nu au putut fi valorificate în procedura falimentului, fie din cauza lipsei/insuficienței lichidităților debitoarei, fie pentru că au fost obținute (creanța constatată în titlu a devenit certă, lichidă și exigibilă) după expirarea termenului prevăzut de art. 262 alin. (5) din Legea nr. 85/2014 în care cererea de înscriere a creanței de asigurări putea fi înregistrată la dosarul de insolvență al tribunalului.

Din interpretarea coroborată a dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 213/2015 cu dispozițiile art. 26 din Norma nr. 16/2015, rezultă că înscrierea la masa credală este obligatorie pentru partea din creanță care depășește plafonul de garantare pe un creditor de asigurare al asigurătorului

²¹ Publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 667 din 2 septembrie 2015.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

aflat în faliment. Însă, și în această situație, dată titlul executoriu nu a putut fi valorificat în procedura falimentului, el poate fi valorificat de la Fond.

Pentru a nu se realiza o dublă acoperire a creanțelor²², art. 266 alin. (3) teza I din Legea nr. 85/2014, interzice creditorilor de asigurări ale căror creanțe de asigurări au fost plătite de la Fondul de garantare să mai înregistreze cereri și/sau să mai solicite valorificarea creanțelor și/sau plata sumelor pretinse, în cadrul procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare debitoare.

După cum s-a observat în doctrină²³, scopul procedurii falimentului societății de asigurare/reasigurare îl constituie satisfacerea drepturilor creditorilor de asigurări. De aceea, un efect principal al deschiderii procedurii falimentului îl reprezintă plata creanțelor creditorilor de asigurări, consumatorii raporturilor de asigurare fiind cel mai bine protejați dintre toți creditorii participanți la o procedură de insolvență, deoarece, în caz de faliment al unui asigurător/reasigurător, creanțele creditorilor de asigurări sunt acoperite în întregime din Fondul de garantare²⁴.

Fondul de garantare va efectua plăți în vederea achitării sumelor cuvenite creditorilor de asigurări începând cu data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului²⁵.

Efectul plății sumelor de bani din Fond se naște din lege, prin urmare, nu este necesară aprobarea judecătorului sindic în acest sens și nici avizarea Autorității de Supraveghere Financiară²⁶.

Fondul de garantare acoperă creanțele de asigurări, nu ca o obligație proprie pe temei contractual, ci în virtutea protecției consumatorilor produselor și serviciilor de asigurări, astfel că plățile făcute de către Fond reprezintă obligații ale asigurătorului falimentar, fiind achitate în numele și pe seama acestuia, Fondul fiind îndreptățit să-și recupereze aceste sume din averea societății de asigurare debitoare²⁷.

Chiar și în cazul în care riscurile asigurate s-au produs după închiderea procedurii falimentului, plata despăgubirilor se poate face tot din Fondul de garantare, întrucât, la închiderea procedurii, sumele rămase se

²² St. D. Cârpenaru, M. A. Hotca, V. Nemeș, op. cit, p.1643.

²³ St. D. Cârpenaru, M. A. Hotca, V. Nemeș, op. cit, p. 643.

²⁴ Idem.

²⁵ Idem.

²⁶ Idem.

²⁷ Idem., pag. 644, 649.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

depun la acest fond. Evident, doar creditorii de asigurări vor beneficia de aceste sume, ceilalți creditori, numiți de lege, creditori ai societății de asigurare, vor suporta consecințele falimentului, dacă nu și-au valorificat creanțele anterior închiderii procedurii²⁸.

§9. Așadar, având în vedere că obligația de plată a sumelor cuvenite creditorilor de asigurări se naște în sarcina Fondului de garantare doar la momentul rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului, conform art. 266 alin. (2) din Legea nr. 85/2014, dată de la care operează și suspendarea de drept pentru toate acțiunile îndreptate împotriva societății de asigurare debitoare, conform art. 262 alin. (4) din aceeași lege, inclusiv acțiunea civilă împotriva debitoarei în procesul penal, o eventuală cerere a creditorului de asigurări, constituit parte civilă în procesul penal, de introducere a Fondului de garantare a asiguraților în acest proces, ca parte responsabilă civilmente, este în mod evident inadmisibilă, din moment ce normele speciale cuprinse în dispozițiile art. 11 – 18 din Legea nr. 213/2015 arată clar procedura de urmat în astfel de situații.

Această procedură este una administrativă, fiind declanșată prin simpla cerere a creditorilor de asigurări adresată Fondului prin care se solicită deschiderea dosarului de daună și încasarea despăgubirii, urmată de faza instrumentării dosarului de către Fond și de acceptarea sau respingerea cererilor de despăgubire de către comisia specială constituită conform art. 23 alin. (2) din Legea nr. 503/2004, în caz de respingere, existând posibilitatea formulării unei contestații în condițiile art. 19 din aceeași lege.

Ca terță persoană păgubită pe care asigurătorul este obligat, în temeiul contractului de asigurare încheiat cu inculpatul, să o despăgubească pentru prejudiciul pentru care asiguratul răspunde în baza legii civile, partea civilă din procesul penal are calitate de creditor de asigurare în sensul art. 3 lit. h) din Legea nr. 503/2004. În această calitate, independent de suspendarea acțiunii civile din procesul penal îndreptată împotriva asigurătorului, după rămânerea definitivă a hotărârii prin care întinderea creanței a fost stabilită în contradictoriu cu autorul prejudiciului, își poate valorifica creanța certă, lichidă și exigibilă direct de la Fondul de garantare a asiguraților, caz în care nu este

²⁸ V. Nemeș – „Dreptul asigurărilor”, Editura Hamangiu, București, 2009, p. 166.

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

nevoită să suporte concursul celorlalți creditori ai asigurătorului aflat în faliment.

Pe de altă parte, din redactarea art. 15 alin. (2) din Legea nr. 213/2015, potrivit căruia, Fondul de garantare face plata creanțelor certe, lichide și exigibile în limita unui plafon de 450.000 lei pe creditor de asigurare, se desprinde o dată în plus concluzia inadmisibilității unei cereri de introducere a Fondului ca parte responsabilă civilmente în procesul penal. Pentru a fi exigibilă, creanța trebuie să fi ajuns la scadență, ceea ce nu se poate susține atâta timp cât încă procesul penal nu a fost soluționat definitiv.

Întrucât acțiunea civilă îndreptată împotriva asigurătorului în procesul penal este suspendată obligatoriu, de la data rămânerii definitive a hotărârii de deschidere a procedurii falimentului, iar Fondul de garantare are calitatea de garant al despăgubirii, atribuțiile sale vizând exclusiv etapa plății creanței într-o procedură administrativă, după obținerea titlului executoriu, Fondul nu are calitatea de parte responsabilă civilmente și nu poate fi introdus în procesul penal.

Parcursul procedurii administrative în fața Fondului de garantare și valorificarea creanței de despăgubiri de la acesta, este posibilă doar în faza de executare a procesului penal, după ce dreptul de creanță al părții civile, creditor de asigurare, a fost constatat printr-o hotărâre penală definitivă.

Totodată, din definiția dată părții responsabile civilmente de art.86 Cod procedură penală, rezultă că pentru a dobândi această calitate în procesul penal, pe lângă condiția privind obligația persoanei, legală sau convențională, a acestei părți, de a repara prejudiciul cauzat prin infracțiune, singură sau în solidar cu inculpatul, mai trebuie îndeplinită și condiția cumulativă, ca această persoană să poată fi chemată să răspundă în procesul penal, ceea ce în cazul Fondului de garantare a asiguraților, așa cum am arătat pe larg în cele de mai sus, nu se poate realiza, legea prevăzând o altă procedură de urmat, extrapenală și extrajudiciară.

În concluzie, întrucât Fondul de garantare a asiguraților nu are calitate de parte responsabilă civilmente în sensul legii penale, nu pot fi admise cererile de introducere în procesul penal a acestei entități juridice.

*

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALȚA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Având în vedere cele expuse, vă solicităm să constatați că această problemă de drept a primit o soluționare diferită din partea instanțelor de judecată și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale, conform art. 474 Cod procedură penală, în sensul că **Fondul de garantare a asiguraților nu are calitatea de parte responsabilă civilmente în procesul penal.**